

УДК 657.631.6

Очеретько Л. М.¹

Лакота Д. С.²

¹канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУЗ-622м ЗНТУ

ФІНАНСОВІ АКТИВИ: ОСОБЛИВОСТІ ЇХ КЛАСИФІКАЦІЇ

Фінансовий ринок України та операції з фінансовими активами є одним з найперспективніших секторів економіки. Використання фінансових інструментів забезпечує мобілізацію коштів, що дає можливість фінансувати різноманітні проекти, обирати шляхи їх прибуткового розміщення, а також динамічно розпоряджатися фінансовими ресурсами відповідно до потреб господарства.

Фінансові активи в системі національних рахунків класифікуються у семи основних категоріях: золото і спеціальні права позики (СПЗ); готівка і депозити; цінні папери, крім акцій; позики; акції та інший акціонерний капітал; страхові технічні резерви; інші рахунки до одержання або до оплати.[1]

Фінансові активи включають також монетарне золото і спеціальні права запозичення (СПЗ) Міжнародного валютного фонду, утримувачі яких розглядають їх як фінансові вимоги. Монетарне золото і спеціальні права запозичення відносяться до активів, за якими не буває невиконаних зобов'язань. До монетарного золота відноситься золото у формі монет, злитків або брусків не менше ніж 995 проби. Право власності на монетарне золото належить Національному банку і центральному уряду. Отже, фінансові активи складаються з фінансових вимог, що виставляються боржнику і надають право кредитору на одержання від нього платежу.

В інтересах розуміння фінансових активів і зобов'язань доцільно виходити з їхнього загального визначення. У системі національних рахунків активи визначаються як об'єкти, що мають вартість і знаходяться у власності економічних суб'єктів, від яких слід очікувати в майбутньому одержання прибутку або інших доходів.

Шелудько В. М. фінансовими активами називає «специфічні неречові активи, які являють собою законні вимоги власників цих активів на отримання певного, як правило, грошового доходу в майбутньому». Одночасно існує й інше визначення: «Фінансові активи – кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів». За допомогою фінансових активів здійснюється передавання фінансових ресурсів від тих, хто має їх надлишок, тобто від інвесторів до тих, хто потребує інвестицій. Ціна на будь-який фінансовий актив встановлюється на рівні, що характеризує зрівноваження попиту й пропозиції на цей актив.

Основні характеристики (властивості) фінансового активу:

– Ліквідність активу – можливість швидкого перетворення його на готівку без значних втрат.

– Дохід за активом – визначається грошовими потоками за ним, тобто процентними, дивідендними виплатами, а також сумами, отриманими від погашення чи перепродажу фінансового активу іншим учасникам ринку.

– Термін обігу – відрізок часу до кінцевого платежу або вимоги ліквідації (погашення) фінансового активу. Залежно від терміну обігу фінансові активи поділяють на строкові і безстрокові.

– Дохідність фінансового активу розраховується, як правило, у вигляді річної процентної ставки. Розрізняють номінальну та реальну ставки доходу.

– Ризиковість фінансового активу відображає невизначеність, пов'язану з величиною та часом отримання доходу за даним активом у майбутньому.

– Подільність фінансового активу характеризується мінімальним його обсягом, який можна купити чи продати на ринку.

– Конвертованість – це можливість перетворення фінансового активу на інший фінансовий актив.

– Механізм оподаткування фінансового активу визначає, у який спосіб та за якими ставками оподатковуються доходи від володіння та перепродажу фінансового активу.

– Поворотність – властивість, що відображає розмір витрат обігу або сукупних витрат з інвестування в певний фінансовий актив та по перетворенню цього активу на готівку.

– Комплексність – властивість фінансового активу бути сукупністю кількох простих активів.

– Близькість до грошей – властивість фінансового активу бути перетвореним на гроші з мінімальними витратами, затримкою в часі та ризиком.

– Валюта платежу – це валюта, в якій здійснюються виплати за тим чи іншим фінансовим активом.[2]

В економічній літературі фінансові активи ототожнюють з поняттям фінансові інструменти, що свідчить про необхідність певного обґрунтування цих положень, так як сьогодні чіткої визначеності ні стосовно сутності цих понять, ні щодо їх взаємозв'язку і взаємопідпорядкування не існує.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінансові активи. Визначення, види та властивості фінансових активів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua-referat.com/Фінансові_активи_Визначення_види_та_властивості_фінансових_активів.

2. Фінансові активи та фінансові інструменти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15861028/finansni/finansovi_aktivi.